

De aantrekkingskracht van Rihanna's gelaat

Citeersuggestie: G.J.M. Buijnsters en N. van de Berg (BRight advocaten), De aantrekkingskracht van Rihanna's gelaat, IE-Forum.nl, [IEF 12963](#)

“Ella ella, ay ay ay, under my umbrella”, “Rum pa pa pum, Rum pa pa pum, Rum pa pa pum, man down” en “Please don't stop the, please don't stop the, please don't stop the music”

– diepzinnige en stijlvolle songteksten die wij u uiteraard niet willen onthouden wanneer we het over Rihanna gaan hebben. Maar in dit artikel gaat het niet zozeer om de uptempo popsongs die Robyn Rihanna Fenty (zoals ze echt heet) geregeld aflevert. Een recente uitspraak van de Engelse rechter stipt een heel ander onderwerp aan: mag je zomaar een foto van haar gezicht gebruiken op een T-shirt?

De feiten waren als volgt. Topshop, een bekende kledingwinkel, was in 2012 begonnen met de verkoop van T-shirts met daarop een foto van Rihanna. De foto was gemaakt tijdens een video-shoot in 2011. Hoewel Topshop toestemming had gekregen van de fotograaf om de foto te gebruiken, hadden zij geen toestemming gekregen van Rihanna zélf. Rihanna vond dat inbreuk werd gemaakt op haar rechten en spande een procedure aan.

De uitspraak in Engeland

De Engelse rechter was duidelijk. Topshop maakte zich schuldig aan ‘passing off’. Daarmee wordt bedoeld dat Rihanna een bepaalde goodwill heeft, en dat daaraan schade werd toegebracht doordat Topshop had gesuggereerd dat Rihanna haar toestemming had gegeven. Topshop had (indirect) het beeld geschetst dat Rihanna aan de winkel verbonden was. Daarmee werd Rihanna zelf de kans ontnomen om geld te verdienen aan merchandise. De verhandeling van de shirts door Topshop was daarom onrechtmatig.

Vergelijking met Nederland

Het juridische begrip ‘passing off’ bestaat niet in Nederland. Uiteraard kunnen er wel vergelijkingen worden gemaakt. Allereerst kan sprake zijn van een algemene onrechtmatige daad, die eruit bestaat dat iemand profiteert van de bekendheid van bekende

personen. Dat gaat met name over het gebruik van verwijzingen naar bekende personen en ‘sound-a-likes’, zoals het nabootsen van de stem van (toenmalig) Koningin Beatrix.¹ Dat kan, zeker in een commerciële setting, onrechtmatig zijn.

Het meest voor de hand liggend in dit geval is echter uiteraard een beroep op het wettelijk portretrecht, dat in Engeland niet zo in de wet is opgenomen. In artikel 21 Auteurswet staat dat iemand zich kan verzetten tegen de verspreiding van zijn portret. Daarvoor is wel nodig dat die persoon een redelijk belang heeft.

Bij de inschatting van zo’n belang wordt vooral een koppeling gemaakt met art. 8 EVRM en dus met privacy. In eerste instantie lijkt dit artikel hier enigszins te wringen met de realiteit: Rihanna die als *A-class celebrity* een beroep doet op haar privacy...? De foto was nota bene gemaakt tijdens een video-shoot, en niet eens in een privé-setting.

Uit de Nederlandse rechtspraak volgt echter dat die privacy ook kan worden ingeroepen wanneer iemands portret ongevraagd wordt gebruikt bij reclame voor een product, of op een product zelf.² Het publiek, aldus de Hoge Raad, zou dan namelijk heel goed kunnen denken dat de geportretteerde zijn toestemming en publieke ondersteuning voor dat product heeft gegeven. De afgebeelde persoon (niet per se een bekendheid) heeft in dat geval dus een redelijk belang om zich te verzetten.

In Nederland wordt dit ‘redelijk belang’ echter zelfs nog breder getrokken dan alleen privacy, en omvat het ook gemiste inkomsten. Laatst nog gaf de Hoge Raad in de Cruiff-zaak aan dat de commerciële belangen die bekende personen bij hun portret

¹ Rb. Amsterdam 7 juli 2000, [ECLI:NL:RBAMS:2000:AA6482](#).
² Hoge Raad 2 mei 1997, NJ 1997, 661 ([Discodanser](#)) respectievelijk Rechtbank Amsterdam 5 december 2007, HA ZA 07-556 ([Marcel van Basten / Dutch Filmworks](#)).

hebben, ook onder art. 8 EVRM vallen.³ Het is (al lange tijd) duidelijk dat het portretrecht personen met een verzilverbare populariteit bescherming biedt, zodat niet iedereen zomaar op die bekendheid mee kan liften.⁴ Er moet op zijn minst een redelijke vergoeding worden aangeboden. Wordt toch een bekend portret zonder toestemming en vergoeding gebruikt, dan kan de geportretteerde zich daartegen verzetten.

Hoe zou de uitspraak in Nederland zijn geweest?

Dan rest nog de vraag: zou Rihanna ook in Nederland haar gram kunnen hebben gehaald?

Allereerst de vraag of Rihanna succesvol had kunnen betogen dat zij was aangetast in haar privacy. Dat lijkt niet het geval. Het is dan wel zo dat haar portret is gebruikt op een product en dat daarmee een bepaalde associatie wordt gewekt, maar het is niet in te zien hoe Rihanna in haar persoon zou zijn aangetast. Zij dient immers als bekend persoon ook wel wat incasseringsvermogen te hebben.⁵

Dat ligt anders voor wat betreft de inkomsten die Rihanna is misgelopen, omdat iemand anders op haar bekendheid heeft meegelift. Je mag niet commercieel haar immense populariteit uitbuiten, door het verkopen van T-shirts met alleen maar haar portret erop, zonder een vergoeding aan te bieden. Rihanna zou daarom (als zo'n vergoeding inderdaad ontbrak) op basis van art. 21 Auteurswet een redelijk belang hebben gehad om de verkoop van de shirts tegen te houden.

Afsluitend met onze persoonlijke favoriet: "Shine BRight like a diamond!"

---

³ Hoge Raad 14 juni 2013, *LJN CA2788* ([Johan Cruiff / Tirion c.s.](#)).

⁴ Hoge Raad 19 januari 1979, *NJ 1979*, 383 (['t Schaep met de Vijf Pooten](#)).

⁵ Rechtbank Amsterdam 5 december 2007, HA ZA 07-556 ([Marcel van Basten / Dutch Filmworks](#)).